

(Vær forsiktig med "Avisen".

Tal ikke om den på gaten.)

Mandag 13 sept. 1941. - 522de dag etter okkupasjonen.

"Befrielsens time er kanskje nærmere enn dere tørr tro. På gjensyn i et fritt Norge" sluttet kong Håkon en kort tale i L. radio igårkveld, i anledning situasjonen i Norge for tiden, og terroren i Oslo.

Talen lød: "Kjære landsmenn. Jeg er kommet hit for å si noen ord i anledning begivenhetene hjemme. Det er uforståelig at et folk som gjør krav på å være et kulturfolk, kan opptre som tyskerne gjør det i Norge. Og at de er redd for sannhetens røst vidner inndragningen av radioapparatene om. Vi som utenfor arbeider for Norges sak får stadig en strøm av hilser fra alle verdens land med uttrykk for forferdelse over det som hender i Norge, og for sorg og harme, og med sympatiuttalelser for Norge og Norges martyrer. Det er dog ikke annet å gjøre enn tålmodige å holde ut, i vaken vakt med tro på gud. Er en klar over dette så kan en også med fortrøstning si: "Kjemp for alt hvad du har kjært, dø om så det gjelder. Da blir livet ei så svart, - døden ikke heller.

Jeg ber dere opptre med ro og verdighet, og holde ut.

X

Det blev lørdag avsagt 12 nye dommer i Oslo, hvorav 2 dødsdommer. De blev dog benådet til livsvarig fengsel. 3 fikk livsvarig fengsel, 4 15 års fengsel og 3 fra lo til 12 år.

X

Det opplyses at arbeiderne ved flere storbedrifter i Oslo gikk til spontan arbeidsnedleggelse torsdag, fordi det kom påbud om å stoppe all melkeutbringning til arbeiderne, de kravet forhandlinger om saken. Men tyskerne gikk til aksjon kl. 5 onsdag morgen begynte de en raskt etter arbeidernes tillitsmenn, og arresterte medlemmene i Landsorganisasjonens ledelse og sekretariat, og en rekke tillitsmenn omkring i bedriftene. Mange steder kom tyskerne med mitraljøser og sperret av områdene og hentet sine offer.

X

Det vilde en nu får av kampene i øst er at Leningrad, Kiev og Odessa holder ut, og mener at de skal greie sig også i fremtiden. Mot Leningrad har tyskerne kastet inn veldige styrker av hær og flyvåpen, og forsøkt å gjennomføre Hitlers dagsbefaling for 4 dager siden om å erobre byen koste hvad det vil. De er slått tilbake, og russerne har begynt en motoffensiv 80 km. syd for Leningrad. Hundrevis britiske jagerfly har nu inntatt sine plasser i det russiske forsvar, med russiske flyvere. Og de gjør god virkning til å holde bombeflyene på avstand. Det opplyses igårkveld også at den første fullstendige flyveving med britiske fly og flyvere, nu er i aksjon ved Leningrad. Fler følger. På en dag blev det skutt ned 58 tyske fly. På midtfronten holder russerne de vunne stillinger, men nord for Kiev har de rømmet Tsjernigov og gått tilbake over elven. Kiev er dog ikke omringet ennå, og byen mener den skal greie sig som nevnt. Dnjeprfronten er uforandret. Om den tyske Murmansk-offensiv foreløbig lite nytt.

X.

I vest blev Brest angrepet igårnatt, og "Gneisenau" og "Sharnhorst" fikk nye treff. I fem måneder nu er de innesperret i Brest av det britiske flyvåpen. Ellers er steder og havner i Nord-Frankrike hjemsekt ved natt og dag, og nogen mål i Vest-Tyrkland. Russerne hadde stort flyangrep på Bukaresti igår natt. I Middelhavet er Syd-Italia, Sicilia og Libya hjemsekt av britiske fly, likeså Gendar i Etiopia, hvor den siste rest av italienerne holder stand.

Til sjøs blev en større konvoy fra Italia til Libya bombardert i to dager av fly, og alle skib blev sterkt skadet, 3 sank, bl.s. 3-4000 tonn. Ved Norskekysten blev Bodø angrepet, en 2000 tonner sank, og et skib blev ødelagt. Det var angrep nr. 3 på norskekysten forrige uke, og senkninger i alle tilfællene.

Ingen tyske fly over England om nätterne. Krigen går inn i sin 13 uke i øst, med gode utsikter, sa mr. Alexander i underhuset igår. Men skal vi seire hurtigt, trenges det stor anspenning og øket produksjon, fremholdt han.

X

Bergens skolestyre med sogneprest Martinussen til formann, er avsatt. Til formann i det nye skolestyret er opnevnt overlærer Meland. Etter mange krumspring har han fått oppfylt sitt ønske om å "bli noget". Han forsøkte taskespillerkunster for å bli inspektør, det gikk ikke, men overlærer blev han da, tross sine beskjedne evner.

Som rådgivende medlem er opnevnt lektor Trygve Vrenne ved Katedralskolen, og en dame vi skal presentere senere. Lektor Vrenne har aldri gjort sig politisk bemerket før nu. Derimot er han bemerket på annen måte, i perioder var han en nær venn av flasken. Det er forresten merkelig med de som kave sig frem under N.S. styret, det blir helst slike som har kompleks av en eller annen art å kompensere. Og så strekker ikke fornuften til, selv hos de intelligente blandt dem, - der finnes virkelig også noen få slike.

2.

Matsituasjonen er ikke så bra. Forrige vinter gikk det så nogenlunde, da hadde vi lager å ta av, så selv om en største del blev rekvirert blev det også noget igjen. Nu er lagrene så godt som tomme, og dertil blir vår egen avling gjenstand for store restriksjoner og rekvisisjoner. Vi tenker på potetene f.eks. Avlingen i de beste potetbygger er beslaglagt for et "visst" behov, vi får meldingen fra Frosta, Trøndelags beste potetbygd, og fra Jæren og Kviteseid. Nettop distriktene som produserer det vesentlige til salg i byen. Så tilsvinner fra fisketorgene, selv i de beste kystbyer har vært. Ta en tur på Bergen long, spisesild, blåkveite og saltfisk er det nesten mange dager. "Norske" opkjøpere ligger ute på fiskefeltene og klarer til seg fangsten. Og de har ingen skrupler for matforsyning i Norge, de leverer alt de kjøper op til W. makten. Bare de tjener noen tusen skillinger. Den norske administrasjonen går jo ellers i spissen, våre konstituerte lager fort vekk lover og forordninger som skal gjøre det lettest mulig for tyskerne å få tak i de varer de ønsker fra Norge. Det gjelder kjøttomsetningen, omsetningen av melk og melkeprodukter, frukt og bær, sesongfiskerierne e.c. Hvorfor forsvinner smør, ost og melk som vi alltid har vært selvsikre med, ikke minst under det rike håbeitet om høsten? Jo, melkefettet skal delta i Europas ødeleggelse, det skal stimulere tyskerne, og det skal bli sprengstoff. Og kjøtt og slikt havner i haller og kjølehus for tysk regning. De finner nok mindre enn de hadde tenkt på de rike polske og russiske markter.

x.

I Trondheim er stemningen bitter mot tyskerne, mer enn nogen sinne. Og matmangelen gjør sig sterkt gjeldende, Wernemakten har opkjøpere ute alle steder i distriktet. Det kom til litt antitysk demonstrasjon i kinoene, og disse blev derfor stengt 24 august. Og plakater om portforbud er ferdigtrykt, men foreløbig ikke uthengt.

Den stakars katten til N.S. ordføreren i Trondheim, hr. Bergan, liker sig ikke, den kommer nesten hver dag hjem fra tur i nabolaget med binders i ørene, og får vel ekstra skjenn for slik demonstrering.

x

Olga Thuland, Store Parkv. 4 a, Bergen, søkte nylig om lettelse eller ettergivelse av statsskatten, og begrunnet dette med at familien var så N.S. ivrig. Sønnen var således i S.S. og var sendt til Finland. Varaordf. N.A. Størdal anbefalte søknaden. En slik innstilling bør etter mitt skjønn påskjønes av våre myndigheter etter beste evne, skrev han.

x

I et av V. tegnene på Stend i Fana dukket det en vakker dag op et bilde av Stalin. Elevene blev kallt sammen og gjort kjent med at tredjehver en av dem blev skutt om ikke de skyldige meldte sig. 3 elever fant det da best å melde sig som syndere så det ikke blev mer av episoden. Men de fikk vel en forferdelig behandling, de skulde gå spissrot under slag og spean, og en av dem blev stukket med bajonett i enden så blodet fosses, og de skulde klatre i trærne og hoppe ned. Det var et skuespill av det makabreste som kan tenkes rundt primitive krigerfolks marterpæler, og er karakteristisk for "den nye tids" sinnelag. Tilbake til barbariet.

En politimann Hjelle i Bergen blev arrestert på grunn av statsfientlig handling. Han hadde nektet å delta i politistevnet i Oslo, det norsk-tyske.

x

Det er stadig fly på vakt langs norskekysten, og tyskerne taper fler skip og folk enn de ønsker kjent. For vel en ukes tid siden mistet de således en 10 000 tons kiskbåt på Sletten ved Haugesund. Losen og folkene kom inn til Haugesund, og losen blev beordret ombord i en båt som skulde sydover. Men denne blev senket i Karmsundet, ved Høyvarde. Atter berget losen livet, men denne gang fikk han lov å bli i land en stund, selv tyskerne forstod at han måtte føle sig på "gyngende" grunn ombord i deres fartøy.

x

Som meddelt hadde Oslo stort bombeangrep forrige helg. Det meldes nu at dette hadde adskillig virkning. Et større tysk krigsskip på havnen fikk et par fulltreffere og er ute av stand en tid. Og en mek. verksted fikk stygg medfart. Krigsskipet var nettop kommet, og der forelå tydelig spionmelding om skibet. Dette antas å ha vært medvirkende årsak til at undtagelses-tilstandet blev erklært. Lørdag fallt det nye strenge dommer ved standretten i Oslo, også dødsdommer. Det er uhyggelig. Og det er utrolig at tyskerne er så dårlige psykologer at de tror de kan skremme nordmennene med redselsregime. Den passive og aktive motstand skal bare skjerpes av slike hendelser, og ånden stålsettes. Og metodene mer utspekulerte. Vi er et intelligent folk, gode tyskere. Kronprins Olav nevnte situasjonen i en tale i L. radio forrige kveld, og manet til besinnelse og tålmodighet, Men viljen hvesses til oppgjørets dag, og evnen øker fra time til time.

Fra Stavanger meldes det om flyangrep på Sola flyplass forrige uke, med ødeleggelse av fly og hangarer og 5 drepte, to tyske og 3 norske. De siste hadde formådd å søke skjul, gikk bare inn i et skur, og dette for til